

Landskap: LAPPLAND Upptecknat av: Olof H. ErikssonHärad: ÅSELE T.G. Adress: VindelnSocken: ÅSELE Berättat av: _____Uppteckningsår: 1908 Född år _____ i _____

Uppteckningen rör

Studenten och lappen	1.
Vitter - kitteln	3.

3 Sid.

Den saga har en gammal gubbe vid namn Per Erik Andersson berättat för mig. Den härstammar från den tid, då folket trodde på trolldom och vidskepelse. Den lyder sålunda.

Det var en gång en student som måste sluta sina studier därför att hans pengar tagit slut och han ej kunde få något lån. Han gick då fram och tillbaka efter stadens gator och visste ej vad han skulle taga sig till. Då kom emellertid en gammal rik lappgubbe, som hört hans belägenhet omtalas och sade: "Om du vill gifta dig med min dotter skall jag giva dig pengar, så att du får fortsätta studier". Belägenheten var nu svår, och han visste ej hur han skulle göra. Ohur skall livet te sig om jag är gift med en lappkvinna", tänkte han inom sig själv, men tillika tänkte han: "Får jag blott hand om pengarna skall det nog gå bra att undgå lappen och det löfte jag giver honom. Efter denna övervägning lovade han att gifta sig med hans dotter blott om han nu finge de pengar han behöfve för studierna. Men Lappen var ej riktigt säker på detta löfte och tillade därför, att studenten skulle midsommardagen vara hos honom där uppe i fjällen och stå brudgum. Om studenten skulle uraktlåta detta och ej komma på de bestända dagen, skulle lappen genom trolldöm skjuta honom. Lappen lämnade honom därpå de pengar, som behövdes, och de skildes åt. Studenten fortsatte sina studier och allting gick väl för honom, så att när våren kom, tog han sin examen. Men nu började han att frukta för det löfte som han givit lappen. Dagarna gingo med fart och midsommardagen instundade, men studenten hade än ej fått någon plan att undgå lappen. Han trodde fullt på att lappen kunde med trolldöm sätta sina hotelser i verket, då han på aftonen före midsommardagen besökte en professor. Denne bad honom sitta ner samt bjöd honom på brännvin, vilket var tidens sed. Därefter började studenten tala om sin nöd, och frågade vad som var att göra. När den vise professorn hade hört honom, sade han: "Allting skall gå bra, min gosse; du skall nu i lugn och ro gå i säng och sova. I morgon vilja vi göra räkenskap

2106

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

med lappen". På morgonen när de hade spiset sin frukost, sade professorn: "Idå nu bära in en stor så, fylld med vatten, och tag geväret som hänger på väggen samt ladda det". När detta var gjort befälde professorn studenten att se i vattnet och hålla säkert i geväret. Efter en stund frågade professorn om han såg något. Studenten sade att han såg liksom ett fjäll och en skara renar, som betade däromkring. "Ser du något mera?" frågade professorn efter en stund. "Jo jag ser några lappar, som komma från en kåta, och en av dem bär ett gevär på axeln". "Var nu rask i vänningarna, När lappen riktar geväret för att skjuta, skall du hinna skjuta honom", sade professorn. Studenten gav noga akt på lappen, som stod och laddade geväret. När lappen hade laddat och skulle skjuta, avlossade studenten sitt skott mot lappen och vattnet i sån blev i detsamma rött av blod.

Lappen var nu död och hans trolldom omintetgjord.

Vindeln den 20/4 1906.

Olov Herman Eriksson.

2106

Vitter kitteln

Det finns en gammal gubbe vid namn P. E. Andersson i Åsele, som ofta brukar berätta om vittor och spöken. Han är 80 år gammal, men ändock är han frisk och kry. Om kvällarna sitter han ofta vid spisen och berättar. En gång berättade han följande.

Det var en gång en i en by, som hade gått till skogen för att jaga. Där han gick fick han emellertid se en kittel som hängde i ett träd. Han gick då närmare och fick se att den var full av penningar. Han tänkte då taga den men när han tog i grepen fick han se vita miniskor runt omkring sig. Han blev då så rädd, att han släppte kitteln och sprang hem och talade om sitt äventyr för folket i byn. När de hörde detta, gingo många människor till platsen för att se skatten och om möjligt vore taga den med sig hem. Men då de kommo dit till ort och ställe och fingo syn på den, vågade ingen gå fram och taga fyndet, varvid de gingo hem. Efter någon tid gjorde en annan ett försök. Han gick fram och tog i kitteln och skulle bära hem den, men den var för tung. Han funderade då huru han skulle göra för att få hem den. Medan han så grubblade, kom en stor vit kvinna och bjöd honom hjälp, om han i gengäld skulle giva henne en yxa och en tålgkniv. Detta gick mannen in på och de buro hem skatten.

Då de nu hade kommit hem begärde kvinnan att få vad hon hade blivit lovad, men mannen låtsade ej höra vad hon sade, utan började räkna pengarna. Men i samma ögonblick försvann både vitttran och penningkitteln.

O. H. Eriksson.